

**Skupština Crne Gore
Parlamentarni institut
Istraživački centar**

Kratka informacija:

PARLAMENT SLOVAČKE

- Struktura, nadležnosti, zakonodavni postupak, organizacija službe -

Podgorica, januar 2020. godine

Istraživački centar Skupštine Crne Gore

Broj: 1/2020

Klas. br: 00-52-4/20-

Datum: januar 2020. godine

Pripremio: Istraživački centar Skupštine Crne Gore

* *Istraživački centar Skupštine Crne Gore, prilikom izrade istraživačkih radova, koristi se javno dostupnim podacima i podacima iz baza ograničenog pristupa, strogo vodeći računa o kredibilnosti izvora. Centar ulaže sve razumne napore da informacije sadržane u istraživačkom radu budu tačne i potpune, ali ne snosi odgovornost za eventualnu netačnost i nepotpunost istih. Istraživački radovi se koriste samo u svrhu za koju su izrađeni, a u skladu sa Pravilima o izradi istraživačkih radova. Stavovi izrečeni u tekstu ne predstavljaju zvaničan stav Skupštine Crne Gore, niti neophodno drugih institucija ili organizacija čiji se podaci koriste za izradu rada.*

** *Svi pojmovi upotrijebljeni u istraživačkom radu u muškom gramatičkom rodu obuhvataju muški i ženski rod lica na koja se odnose.*

SADRŽAJ

1. PARLAMENT REPUBLIKE SLOVAČKE - STRUKTURA, NADLEŽNOSTI I ORGANIZACIJA	4
1.1 Radna tijela Parlamenta Slovačke	4
1.2 Rukovodstvo Parlamenta Slovačke	5
2. ZAKONODAVNI POSTUPAK	7
2.1 Razmatranje predloga zakona.....	7
3. ORGANIZACIJA SLUŽBE.....	10
IZVORI INFORMACIJA.....	12

1. PARLAMENT REPUBLIKE SLOVAČKE - STRUKTURA, NADLEŽNOSTI I ORGANIZACIJA

Parlament Republike Slovačke predstavlja jedino ustavno i zakonodavno tijelo Republike Slovačke. Parlament Republike Slovačke je jednodomni zakonodavni organ koji broji **150 poslanika**, predstavnika građana, koji se biraju neposredno, na osnovu opšteg i jednakog biračkog prava i tajnim glasanjem na mandat od četiri godine.¹

Unutrašnja organizacija, način rada kao i aktivnosti Parlamenta Slovačke i njegovih radnih tijela detaljnije su regulisani *Poslovnikom Parlamenta Slovačke*².

1.1 Radna tijela Parlamenta Slovačke

U cilju usvajanja zakonodavstva i vršenje nadzora nad njegovim sprovođenjem Parlament Slovačke obrazuje radna tijela (odbore) čiji su članovi poslanici, budući da predsjednik Parlamenta ne može biti član nijednog odbora.

Osnovne nadležnosti radnih tijela Parlamenta Slovačke su sljedeće:

- podnošenje predloga zakona i drugih preporuka u vezi sa pitanjima iz njihove nadležnosti;
- vršenje nadzora nad poštovanjem i sprovođenjem zakona kao i vršenje provjere da li su propisi za njihovo sprovođenje u skladu sa zakonima;
- razmatranje glavnih pitanja ekonomskog i društvenog razvoja u Republici Slovačkoj, predloga državnog budžeta, realizacije budžeta i završnog računa;
- saradnja sa organima državne uprave i korišćenje njihove inicijative i predloga u realizaciji aktivnosti odbora.

Predsjednik Republike Slovačke, članovi Vlade, državni tužilac i predsjednik Vrhovne kancelarije za reviziju imaju pravo da prisustvuju sjednicama radnih tijela kao i da se obrate na sjednicama radnih tijela kada god za to izraze želju. Takođe, u cilju razmatranja određenih pitanja i dobijanja potrebnih informacija, radno tijelo na sjednicu može da pozove članove Vlade, rukovodioce organa državne uprave i državnog tužioca te da od njih zahtijeva objašnjenja, izvještaje i druga potrebna dokumenta. Kada su pozvani, članovi Vlade, rukovodioci organa državne uprave i državni tužilac dužni su da

Nadležnosti Parlamenta Slovačke

- usvaja ustav, ustavne zakone i ostale zakone i vrši nadzor nad njihovim sprovođenjem;
- odobrava sporazume o savezu Republike Slovačke sa drugim državama i poništava takve sporazume ustavnim zakonom;
- odlučuje o predlogu za raspisivanje državnog referenduma;
- prije ratifikacije odobrava međunarodne ugovore o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, međunarodne ugovore vojne i političke prirode, međunarodne ugovore u vezi sa članstvom Republike Slovačke u međunarodnim organizacijama i slično;
- osniva ministarstva i druge državne organe;
- odobrava program Vlade i vrši nadzor nad njegovim sprovođenjem, glasa o povjerenuj Vuadi i ministrima;
- donosi budžet i završni račun bužeta i vrši nadzor nad budžetskom politikom;
- raspravlja o najvažnijim pitanjima u vezi sa unutrašnjom, vanjskom, ekonomskom, socijalnom i drugim politikama;
- bira i razrješava predsjednika i potpredsjednika Vrhovne kancelarije za reviziju Republike Slovačke i tri člana Sudskog savjeta Republike Slovačke;
- proglašava ratno stanje u slučaju napada na Republiku Slovačku;
- daje saglasnost za upućivanje oružanih snaga izvan teritorije Republike Slovačke;
- odobrava prisustvo stranih oružanih snaga na teritoriji Republike Slovačke.

Član 86 Ustava Republike Slovačke,

<https://www.prezident.sk/upload-files/46422.pdf> (24.1.2020)

¹ Ustav Republike Slovačke, članovi 72-74, <https://www.prezident.sk/upload-files/46422.pdf> (24.1.2020)

² Act of the National Council of the Slovak Republic 350/1996 on Rules of Procedure of the National Council of the Slovak Republic, https://www.nrsr.sk/web/Static/en-US/NRSR/Dokumenty/rules_of_procedure.pdf (24.1.2020)

prisustvuju sjednici radnog tijela, kao i da dostave objašnjenja i izvještaje koje je radno tijelo tražilo.

Radna tijela na sjednice mogu da pozovu eksperte za određene oblasti i zatraže njihovo mišljenje kao i da zahtijevaju da eksperti ili naučne institucije pripreme neophodne stručne analize i mišljenja, neophodne za rad radnog tijela. Takođe, radno tijelo može da zahtijeva da stručna lica usmeno obrazlože izvještaje.

Broj poslanica u Parlamentu Slovačke

Parlament Slovačke u trenutnom sazivu od ukupno 150 poslanika ima 31 ženu poslanicu, odnosno 20,67%.

Izvor: Inter-Parliamentary union,
https://data.ipu.org/node/155/data-on-women?chamber_id=13526 (27.1.2020)

Osim toga, na osnovu dogovora, radna tijela mogu da održe zajedničke sjednice i podnesu zajedničke predloge a zajednička sjednica može biti sazvana i na zahtjev predsjednika Parlamenta, koji može da sazove i zajedničku sjednicu svih radnih tijela.³

1.2 Rukovodstvo Parlamenta Slovačke

Predsjednik Parlamenta Slovačke vrši poslove koji su mu povjereni Ustavom. U tom smislu, predsjednik Parlamenta u skladu sa Poslovnikom vrši sljedeće dužnosti:

- predstavlja Parlament Slovačke;
- potpisuje rezolucije Parlamenta;
- podnosi Parlamentu izvještaje o preduzetim mjerama;
- raspisuje izbore na nivou opština;
- obezbjeđuje proglašenje akata usvojenih od strane Parlamenta, kao i predloga potvrđenih putem referendumu, te rezolucija koje usvaja Parlament, ako priroda pitanja koga se tiču tako nalaže;
- objavljuje kompletan tekst akata u zakonom predviđenim slučajevima;
- uređuje pitanja (*arrange the matters*) vezana za postupak pred Ustavnim sudom;
- bez odlaganja obavještava Mandatno-imunitetski odbor u slučajevima kada je neko od poslanika uhapšen tokom vršenja krivičnog djela;
- prihvata obavještenja o osnivanju klubova poslanika i njihovom članstvu;
- potvrđuje razrješenje poslanika;
- odobrava raskid ugovora o zaposlenju ili povezanih ugovora za poslanike protiv njihove volje tokom trajanja mandata, kao i tokom 12 mjeseci po njegovom isteku;
- imenuje i razrješava generalnog sekretara;
- vrši druge poslove na osnovu odobrenja Parlamenta ili previđene zakonom.

Predsjednik Parlamenta takođe po potrebi saziva sastanke predsjednika parlamentarnih odbora.

Potpredsjednici Parlamenta vrše sljedeće poslove:

- usmjeravaju i organizuju rad Parlamenta u oblastima za koje su ovlašćeni od strane predsjednika;
- mijenjaju predsjednika Parlamenta u vršenju poslova iz njegove nadležnosti, redoslijedom koji utvrđuje i odobrava sam predsjednik;
- vrše druge poslove u skladu sa Poslovnikom.⁴

³ Članovi 45-57 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

⁴ Članovi 43 i 44 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

Službom Parlamenta rukovodi i predstavlja je **generalni sekretar**⁵, koji je za rad službe odgovoran predsjedniku Parlamenta, koji ga imenuje i razrješava. U vršenju poslova generalnog sekretara može mijenjati njegov zamjenik.

Generalni sekretar ima pravo da prisustvuje otvorenim i zatvorenim sjednicama Parlamenta, kao i otvorenim i zatvorenim sjednicama svih radnih tijela. Generalni sekretar takođe utvrđuje organizaciona pravila, pravila u vezi sa štampanjem i uništavanjem dokumenata, kao i druga interna pravila koja se tiču rada parlamentarne službe.⁶

Radna tijela Parlamenta Slovačke

- Odbor za mandat i imunitet
- Odbor za nespojivost funkcija
- Odbor za evropske poslove
- Odbor za ustavna i zakonodavna pitanja
- Odbor za finansije i budžet
- Odbor za ekonomski poslove
- Odbor za poljoprivredu i životnu sredinu
- Odbor za javnu upravu i regionalni razvoj
- Odbor za socijalna pitanja
- Odbor za zdravstvo
- Odbor za bezbjednost i odbranu
- Odbor za vanjske poslove
- Odbor za obrazovanje, mlade, nauku i sport
- Odbor za kulturu i medije
- Odbor za ljudska prava i etničke manjine
- Posebni kontrolni odbor za vršenje nadzora nad radom Agencije za nacionalnu bezbjednost
- Posebni kontrolni odbor za vršenje nadzora nad radom Obavještajne službe
- Posebni kontrolni odbor za vršenje nadzora nad radom Vojne obavještajne službe
- Odbor za razmatranje odluka Agencije za nacionalnu bezbjednost

Izvor: National Council of the Slovak Republic, Committees,
<https://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=77> (24.1.2020)

⁵ Slovački: *Vedúci Kancelárie*, engleski: *Head of the Chancellery*.

⁶ Član 143 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

2. ZAKONODAVNI POSTUPAK

2.1 Razmatranje predloga zakona

U skladu sa Ustavom Republike Slovačke i Poslovnikom Parlamenta, mogućnost predlaganja zakona imaju odbori, poslanici i Vlada. Predlog zakona podnosi se predsjedniku Parlamenta, u pisanoj formi, u određenom broju primjeraka i u elektronskom obliku. Uz predlog zakona podnosi se i obrazloženje, koje treba da sadrži ocjenu trenutne socijalne i ekonomske situacije te pravnog osnova kao i objašnjenje razloga zbog kojih se zakon predlaže te načine sprovodenja, ekonomski i finansijski uticaj, uticaj na državni budžet, radnu snagu i organizacione strukture, kao i druga pitanja od značaja za opštu ocjenu zakona. Obrazloženje sadrži i detalje o usklađenosti sa Ustavom, drugim zakonima, međunarodnim ugovorima i zakonodavstvom Evropske unije. Pored toga, predlog zakona treba da sadrži i obrazloženje svake odredbe. Uz predlog zakona dostavlja se i izvještaj o javnoj raspravi, ukoliko je ona sprovedena. Ukoliko predlog zakona nije pripremljen u skladu sa Poslovnikom, predsjednik Parlamenta daje preporuku predлагаču da izvrši ispravke predloga zakona i uskladi ga sa odredbama Poslovnika. U slučaju da predлагаč zakona ne prihvati stav predsjednika, predsjednik naprvoj narednoj sjednici upoznaje članove Parlamenta sa preporukom i mišljenjem predлагаča, o čemu se odlučuje bez rasprave.

Kada je predлагаč zakona poslanik ili odbor, predlog zakona se prosljeđuje Vladi u cilju davanja mišljenja. Ukoliko Vlada ne dostavi mišljenje u roku od 30 dana, predlog zakona se razmatra bez mišljenja. S druge strane, ukoliko Vlada dostavi mišljenje po isteku roka od 30 dana, mišljenje se može uzeti u obzir.⁷

Prvo čitanje

Predsjednik Parlamenta predlaže upućivanje predloga zakona Odboru za ustavna i zakonodavna pitanja, i drugim odborima, u zavisnosti od predmeta predloga zakona. Istovremeno, predsjednik Parlamenta je obavezan da odredi matični odbor za predlog zakona.

Predlog zakona se dostavlja poslanicima najmanje 15 dana prije sjednice Parlamenta, na kojoj se predlog zakona predstavlja za prvo čitanje. Predlog zakona predstavlja predлагаč i izvjestilac određen od strane matičnog odbora. Tokom prvog čitanja, nakon rasprave u načelu, Parlament može da odluči da:

- vratи predlog zakona predлагаču na dalju razradu;
- prekine dalju raspravu o predlogu zakona, ili
- uputi predlog zakona na drugo čitanje.⁸

Drugo čitanje

Predlog zakona razmatraju nadležni odbori a poslanici koji nijesu članovi tih odbora mogu uputiti svoje mišljenje, prije početka rasprave na sjednici odbora.

Na zahtjev predsjednika odbora, odbor je dužan da odredi izvjestioca, koji će govoriti nakon predлагаča i biti zadužen da informiše odbor o komentarima, mišljenjima i informacijama i predložiti odluku (rezoluciju) odbora. Odbor Parlamentu podnosi rezultate rasprave o predlogu zakona tokom drugog čitanja u formi izvještaja, koji sadrži mišljenje odbora sa preporukom u vezi sa tim da li bi predlog zakona trebalo usvojiti ili

⁷ Članovi 67-70 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

⁸ Članovi 71-74 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

ne. U slučaju da odbor odluči da podnese amandmane, oni moraju biti jasno formulisani i obrazloženi. Pisani izvještaj, koji uključuje mišljenje odbora usvaja se kao odluka odbora.

U slučajevima kada predlog zakona razmatra više odbora, Parlamentu se podnosi zajednički izvještaj koji priprema matični odbor. Ukoliko se mišljenja odbora razlikuju, matični odbor je dužan da usaglasi takva mišljenja i ima mogućnost sazvanja zajedničkog sastanka odbora. Posebnom odlukom matični odbor mora da potvrdi zajednički izvještaj odbora koji sadrži: nazine odbora koji su razmatrali predlog zakona; informaciju o mišljenjima poslanika koja su podnjeta matičnom odboru; informaciju o mišljenjima odbora, koja uključuju i mišljenje matičnog odbora i preporuku da Parlament usvoji /ne usvoji predlog zakona; amandmane razmotrene i usvojene na odboru, sa obrazloženjem i konačno mišljenje u vezi sa preporukom da Parlament usvoji/ne usvoji predlog zakona, da ga vrati predlagaču u cilju dalje razrade, odloži ili zaustavi raspravu o predlogu zakona.

Zajednički izvještaj dostavlja se svim poslanicima i predlagaču. Predlog zakona se može razmatrati u drugom čitanju na plenumu, najranije u roku od 48 sati od dostavljanja zajedničkog izvještaja. Međutim, na predlog matičnog odbora ili zajedničkog izvjestioca, Parlament može, bez rasprave, donijeti odluku o razmatranju predloga zakona u kraćem roku. Kada se završi rasprava o predlogu zakona u drugom čitanju, započinje glasanje o amandmanima. Ukoliko dodatni amandmani nijesu podnijeti u toku drugog čitanja, Parlament glasa o predlozima u zajedničkom izvještaju odbora. Ukoliko su amandmani podnijeti, dostavljaju se svim poslanicima. O predlozima u zajedničkom izvještaju i podnijetim amandmanima glasa se najranije sljedećeg dana od dana dostavljanja amandmana poslanicima. Na zahtjev izvjestioca ili matičnog odbora, Parlament može, bez rasprave, donijeti odluku o nedostavljanju amandmana i skraćenju roka.⁹

Treće čitanje

Na trećem čitanju se glasa o predlogu zakona u cjelini, ukoliko nije bilo usvojenih amandmana u toku drugog čitanja. Ukoliko je bilo usvojenih amandmana, treće čitanje počinje najranije jedan dan po njihovom usvajanju. Treće čitanje je ograničeno samo na djelove predloga zakona na koje su podnijeti amandmani tokom drugog čitanja. Poslanici u toku trećeg čitanja mogu podnosići gramatičke i pravno-tehničke ispravke. Zahtjev za ponavljanje drugog čitanja može podnijeti najmanje 30 poslanika. Tokom ponovljenog drugog čitanja, razmatra se predlog zakona koji je izmijenjen i dopunjjen predloženim amandmanima. Na predlog predsjednika Parlamenta, parlament, bez rasprave, donosi odluku o sljedećem:

- a) da li će predlog zakona ponovo razmatrati svi nadležni odbori;
- b) da li će predlog zakona ponovo razmatrati samo matični odbor, ili
- c) da li će predlog zakona ponovo razmatrati Parlament.

Ukoliko tokom trećeg čitanja nije bilo usvojenih amandmana, glasa se o predlogu zakona u cjelini. Ukoliko je neki amandman usvojen, izvjestilac ili matični odbor mogu predložiti da se glasanje odloži, dok se ti amandmani ne dostave svim poslanicima. O tome odlučuje Parlament, bez rasprave.¹⁰

Kada je usvojen, zakon se dostavlja na potpis predsjedniku Parlamenta, premijeru i predsjedniku Republike Slovačke.¹¹

⁹ Članovi 75-83 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

¹⁰ Članovi 84-86 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

¹¹ Član 87 Ustava Republike Slovačke.

Skraćeni postupak za donošenje zakona

U izuzetnim okolnostima, ukoliko su ugrožena osnovna ljudska prava i slobode ili nacionalna bezbjednost ili pak postoji prijetnja da država može da pretrpi ogromnu ekonomsku štetu, Parlament može, na zahtjev Vlade, donijeti odluku da doneše zakon po skraćenom postupku.

Osim toga, Parlament može donijeti odluku o korišćenju skraćenog postupka za donošenje zakona i u slučaju da odluka Savjeta za bezbjednost Ujedinjenih nacija u vezi sa aktivnostima očuvanja međunarodnog mira i bezbjednosti usvojena u skladu sa članom 41 Povelje Ujedinjenih nacija zahtjeva hitno usvajanje zakona.

Član 89 Poslovnika Parlamenta Slovačke

3. ORGANIZACIJA SLUŽBE

Služba Parlamenta, u skladu sa Poslovnikom, vrši ekspertske, organizacione i tehničke poslove za potrebe funkcionisanja Parlamenta, stalnih odbora, kao i posebnih kontrolnih odbora, uključujući parlamentarnu dokumentaciju i štamparske poslove. Sa ciljem vršenja poslova Parlamenta u vezi sa pitanjima koja se tiču članstva u Evropskoj uniji, služba Parlamenta može uspostaviti predstavnštva u inostranstvu. Poslove parlamentarne službe vrše državni službenici i namještenici. Ukupan broj zaposlenih u službi odobrava predsjednik Parlamenta.

Služba vrši i poslove predviđene drugim regulatornim aktima, naročito u oblastima radnih odnosa, zaštite javne svojine, upravljanja javnom svojinom, kao i trošenja javnih sredstava.

Služba Parlamenta ima pravo da od drugih državnih institucija, kao i od drugih državnih organa i pravnih lica, zahtjeva dokumenta, informacije ili objašnjenja koja su neophodna za potrebe rada i funkcionisanja Parlamenta i njegovih radnih tijela. Drugi državni organi i pravna lica u obavezi su da postupe po takvim zahtjevima.

Ovlašćeni pripadnici parlamentarne službe mogu prisustvovati sjednicama Parlamenta, dok na sjednicama odbora imaju pravo podnošenja mišljenja u vezi sa predlozima zakona i drugim pitanjima na dnevnom redu.

Služba Parlamenta odgovorna je i za arhiviranje svih materijala i kopija dostavljenih Parlamentu, njegovim odborima, posebnim kontrolnim odborima i komisijama, kao i predsjedniku i potpredsjedniku Parlamenta, te materijala dostavljenih parlamentarnoj službi u sklopu vršenja poslova.

Parlamentarni institut predstavlja dio službe Parlamenta koji vrši poslove informisanja i obučavanja povezane sa aktivnostima Parlamenta i poslanika. Status i funkcionisanje Parlamentarnog instituta detaljnije su regulisani Organizacionim pravilima službe.¹²

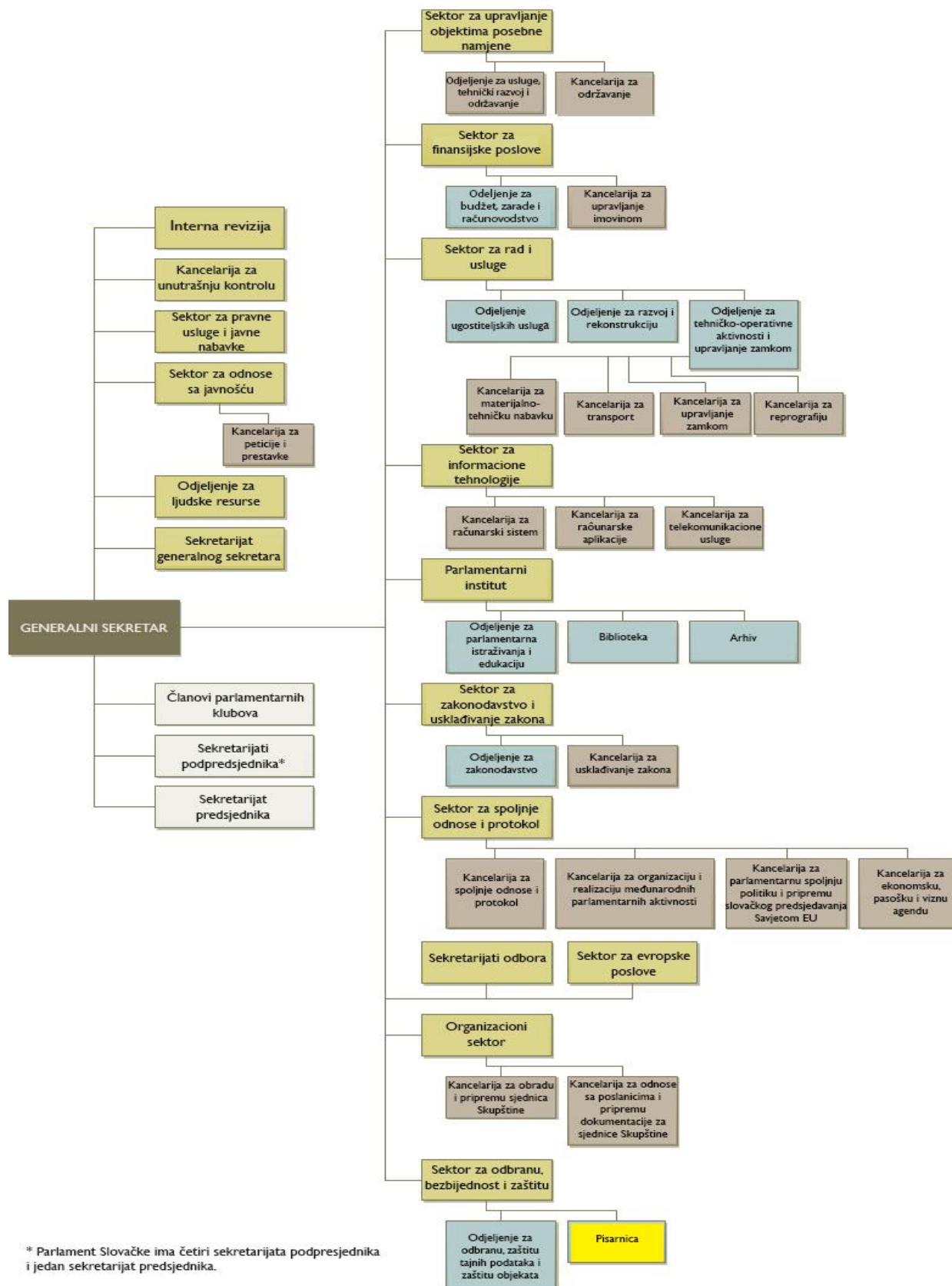
Odjeljenje za ljudske resurse (*Osobný úrad*), u organizacionoj strukturi Službe Parlamenta Slovačke, spada neposredno u nadležnost generalnog sekretara. Konkretno, Odjeljenje za ljudske resurse nadležno je, između ostalog, za obavljanje poslova koji proizlaze iz pravnih odnosa koji se tiču zaposlenih državnih službenika, predlaganje broja radnih mjesta u Službi Parlamenta i njihovu raspodjelu po organizacionim jedinicima, saradnju sa rukovodicima u pogledu pripreme opisa poslova u Službi, obavljanje poslova koji se odnose na zasnivanje, promjenu i prekid radnih odnosa, te vođenje sveobuhvatne kadrovske politike.

Osim toga, među nadležnostima Odjeljenja za ljudske resurse je pružanje savjetodavnih usluga zaposlenima i funkcionerima u pogledu radnih odnosa, organizacija i sprovodenje proceduru zapošljavanja i izbora državnih službenika, priprema nacrta plana obuka za tekuću godinu, vođenje evidencije radnog vremena pomoću automatizovanog informacionog sistema, izrada plana korišćenja godišnjih odmora i slično.

Izvor: KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, *Organizačný poriadok Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky*, https://www.nrsr.sk/web/Static/sk-SK/NRSR/organizacny_poriadok_20160614.pdf (27.1.2020)

¹² Članovi 143 i 144 Poslovnika Parlamenta Slovačke.

ORGANIZACIONA ŠEMA SLUŽBE PARLAMENTA SLOVAČKE

Izvor: *Národná rada Slovenskej republiky, Organizačná štruktúra, <https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/orgstruc>* (27.1.2020)

IZVORI INFORMACIJA

Ustav Republike Slovačke, članovi 72-74, <https://www.prezident.sk/upload-files/46422.pdf>

Act of the National Council of the Slovak Republic 350/1996 on Rules of Procedure of the National Council of the Slovak Republic, https://www.nrsr.sk/web/Static/en-US/NRSR/Dokumenty/rules_of_procedure.pdf

Inter-Parliamentary union, https://data.ipu.org/node/155/data-on-women?chamber_id=13526

National Council of the Slovak Republic, Committees,
<https://www.nrsr.sk/web/default.aspx?SectionId=77>

KANCELÁRIA NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY, Organizačný poriadok Kancelárie Národnej rady Slovenskej republiky, https://www.nrsr.sk/web/Static/sk-SK/NRSR/organizacny_poriadok_20160614.pdf

Národná rada Slovenskej republiky, Organizačná štruktúra,
<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/orgstruc>